

Täysistunto

Torstai 30.3.2017 klo 15.58—18.43

4. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2016

Kertomus K 1/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2017 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 2/2017 vp.

Keskustelu

17.54 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen lyhyesti valiokunnan mietintöä koskien puoluerahoituksen valvontaa vuodelta 2016.

Puoluelaisissa säädetyn tarkastusoikeuden piiriinhän kuuluvat puolueet, puoluelain tarkoittamat avustuspäätöksessä mainitut yhteisöt sekä puolueen lähiyhteisöt. Itse asiassa valvottavia on kaiken kaikkiaan 145. Nyt tällä tarkastuskierroksella ovat olleet mukana muun muassa 8 eduskuntapuoluetta ja sitten piirijärjestöjä ja naisjärjestöjä. Kaikki nämä tarkastuksen kohteet on tullut käytyä lävitse vuosina 2012—2016.

Tekemissään tarkastuksissa virasto kiinnitti erityisesti huomiota vastaanotettuja tukia koskevien euomääraisten enimmäismäärien noudattamiseen ja sisällöllisiin rajoituksiin. Tarkastusten perusteella puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ovat tarkastusviraston mukaan täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein ja antavat tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot.

Tarkastusvaliokunta on laatinut vuosittain mietinnön puoluerahoituksen valvonnasta, siis vuodesta 2012 lähtien. Tarkastusviraston mukaan näiden valvottavien yhteisöjen kirjanpito on hoidettu pääsääntöisesti asianmukaisesti siten, että puoluelain säännösten valvonta on ollut kirjanpidon perusteella toteutettavissa.

Tarkastusvaliokunta esitti vuonna 2012 käsityksen siitä, että kunnallisista luottamustoimista perittyä luottamushenkilömaksua voidaan pitää perustellusti puoluelaisissa tarkoitettuna puolueen tavanomaiseen järjestötoimintaan kuuluvana käyvän arvon mukaisena suorituksena edellyttäen, että sitä ei käytetä vaalikampanjan varainhankintaan. Tarkastusvirasto on tämän jälkeen ottanut lain soveltamisessa ja tulkinnassa huomioon tarkastusvaliokunnan kannanoton.

Viime vuonna valiokunta toi mietinnössään esiin, että puolueiden kaikkia ehdokkaita koskevia ehdokasmaksuja, joilla vakiintuneen tavan mukaan rahoitetaan yhteistä vaalityötä, on pidettävä luontevana osana vaalityön rahoitusta eikä niitä pitäisi katsoa ilmoitusvelvollisuuteen kuuluvaksi ulkopuoliseksi tueksi. Tämä sillä edellytyksellä, että ehdokkaat itse ilmoittavat maksut omissa vaalirahailmoituksissaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2017 vp

Valiokunta toteaa myös, että viraston valvontansa pohjalta esiin nostamat puutteet ja kehittämistarpeet ovat tärkeitä havaintoja, mutta ne eivät ole ongelmallisia järjestelmän toimivuuden kannalta. Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota vaali- ja puoluerahoituksen tukea ja ilmoitusvelvollisuutta koskeviin säännöksiin, joiden tulee valiokunnan mukaan olla selkeitä ja toteuttamiskelpoisia arjen vaali- ja puolueetyössä sekä tukea aidosti lainsäädännön tavoitetta mahdollistaa sidonnaisuuksien arvioiminen puolueiden perustoiminnasta ja vaalikampanjoiden rahoituksesta.

Arvoisa puhemies! Tämä valiokunnan mietintö, niin kuin tarkastusvaliokunnan mietinnöt yleensä, on yksimielinen.

17.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Ei tässä sen pitempää puheenvuoroa tarvitse pitää, mutta tavoilleni hyvin uskollisena haluan myös tässä yhteydessä, kun puhumme tästä puoluerahoituksesta ja vaalirahoituksesta, muistuttaa tätä salia siitä periaatteesta, minkä olemme usein nostaneet keskusteluun ja mistä olemme keskustelleet täällä tälläkin kaudella, että olisiko syytä jatkossa, kun kehitämme erilaista vaaleihin liittyvää käytäntöämme ja lainsäädäntöämme, päätyä siihen, että näissä vaalikampanjoissa otettaisiin käyttöön kampanjakatto. Me sosiaalidemokraatithan olemme tätä kannattaneet ja tätä usein keskusteluun nostaneet, ja halusin käyttää tämän puheenvuoron siksi, puhemies, koska käymme jälleen kerran vaalikampanjoita. Ilmiöhän on ollut selkeä erilaisissa vaaleissa: kampanjoihin enemmän ja enemmän käytetään rahaa. Siksi olisi viisasta palata siihen asiaan, joka aikoinaan oli esillä myös tuolla komiteassa, joka tätä lainsäädäntöä valmisteli, eli kampanjakattoajatukseseen. Halusin myös tässä yhteydessä, puhemies, tämän puheenvuoron käyttää, koska mielestäni kuitenkin olisi hyvä, että demokraattisissa vaaleissa raha ei pääsisi liikaa ratkaisemaan eikä vain se, että saadaan mahdollisimman näkyvää aikaiseksi, vaan että tietenkin sisällöt ja asia pääsisi etusijalle.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 1/2017 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.